

Tijdschrift voor Pensioenvraagstukken, Het pan-Europees pensioenfonds: een Belgisch-Nederlandse kijk op de zaak

[Klik hier om het document te openen in een browser venster](#)

Vindplaats:	TPV 2008/1	Bijgewerkt tot:	20-01-2008
Auteur:	Mr. A. Van Damme [1] , mr. J Beernaert [**] , mr. J.A. Gielink [***] , mr. C.A. Hoekstra [****]		

Het pan-Europees pensioenfonds: een Belgisch-Nederlandse kijk op de zaak

I Situering

Bij het ter perse gaan van dit artikel, is het inmiddels ongeveer twee jaar geleden dat de Europese Richtlijn 2003/41/EG van 3 juni 2003 betreffende de werkzaamheden van en het toezicht op instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (hierna de 'Pensioenfondsenrichtlijn') in de nationale wetgevingen geïmplementeerd moest worden. [\[1\]](#) België deed dit bij Wet van 27 oktober 2006 betreffende het toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorzieningen [\[2\]](#), die in werking trad op 1 januari 2007. In Nederland gebeurde dit door implementatie van het 'wetsvoorstel Wijziging van de PSW en enige andere wetten in verband met de implementatie van richtlijn 2003/41/EG' [\[3\]](#) per 8 februari 2006 in de Pensioen- en spaarfondsenwet (PSW).

Aanleiding voor dit Belgisch-Nederlands initiatief om gezamenlijk een artikel te schrijven, zijn de Tweede Kamervragen die in de eerste helft van 2007 in Nederland zijn gesteld aangaande de 'België-route'. [\[4\]](#) Door de campagne die in België op gang was gekomen ter promotie van het gewijzigde Belgische pensioenstelsel, ontstond in Nederland de vrees dat Nederlandse pensioenfondsen massaal zouden 'vluchten' naar België.

Waar staan we nu, begin 2008? De grote rush van instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (IBP's), beter bekend onder hun gebruikelijke benaming 'pensioenfondsen', van de ene Europese lidstaat naar de andere, het zogeheten 'forumshoppen', is tot nu toe uitgebleven. De massale vlucht, door sommigen gevreesd, door anderen zo gehoopt, van Nederlandse pensioenfondsen naar België heeft zich (nog) niet voorgedaan. Op dit ogenblik zitten we eerder in het stadium van voorzichtige kennismaking, aftasten van het terrein om wellicht later, met meer en betere kennis van zaken, beslissingen te nemen. Het is op dat vlak dat dit artikel een bescheiden bijdrage wil leveren.

II De Pensioenfondsenrichtlijn

De Pensioenfondsenrichtlijn is een eerste stap op weg naar een op Europese schaal georganiseerde interne markt voor bedrijfspensioenvoorziening. [\[5\]](#) Om dit doel te realiseren creëert de Richtlijn enerzijds een wettelijk kader voor grensoverschrijdende activiteiten van IBP's en legt ze anderzijds minimumnormen vast voor de werking van IBP's binnen de Europese Economische Ruimte. Inzake grensoverschrijdende activiteiten bepaalt de Richtlijn dat de lidstaten de op hun grondgebied gevestigde ondernemingen moeten toelaten om bijdragen te storten tot een IBP gevestigd op het grondgebied van een andere lidstaat, onverminderd 'de nationale sociale en arbeidswetgeving op het gebied van de organisatie van de nationale pensioenstelsels'.

Anderzijds moeten de lidstaten de op hun grondgebied gevestigde IBP's toelaten om bijdragen te ontvangen van ondernemingen gevestigd op het grondgebied van een andere lidstaat. De lidstaat waar de IBP haar statutaire zetel heeft wordt de lidstaat van herkomst genoemd. De IBP is onderworpen aan de prudentiële regelgeving van toepassing in de lidstaat van herkomst. De lidstaat waarvan de sociale en arbeidswetgeving van toepassing is in de relatie tussen de bijdragende onderneming en de deelnemers, is de lidstaat van ontvangst.

Doordat een richtlijn de keuze van 'vorm en middelen' aan de lidstaten overlaat, wordt een richtlijn gekenmerkt

door een zekere marge waarbinnen de bevoegde nationale instanties een eigen beoordeling kunnen uitvoeren.^[6] We geven hierna een kort overzicht van het prudentieel regelgevend kader in België aan de ene kant en in Nederland aan de andere kant. Vervolgens bekijken we welke sociale en arbeidsrechtelijke bepalingen in beide landen van toepassing zijn op pensioenregelingen, ongeacht waar die uitgevoerd worden. Op die manier willen we de lezer een eerste idee geven van de toepasselijke wettelijke vereisten wanneer België de lidstaat van herkomst zou zijn en Nederland de lidstaat van ontvangst en omgekeerd. We benaderen beide situaties op een zo objectief mogelijke wijze, zonder dat we enige voorkeur voor het ene dan wel het andere scenario willen uitdrukken.

III België als lidstaat van herkomst (home country regime)

1 INLEIDING

Op 1 januari 2007 is de Belgische Wet van 27 oktober 2006 betreffende het toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorzieningen (hierna de IBP-wet genoemd) in werking getreden. De IBP-wet heeft een tweevoudig doel.

Allereerst heeft de wet tot doel om een coherent prudentieel kader voor de werking van IBP's te scheppen.

Tot voor de implementatie van de IBP-wet werd de structuur van het pensioenfonds dat de vorm van een

vereniging zonder winstoogmerk (vzw) aannam, geregeld door de formalistische V.Z.W.-wet.^[7] Voor een

pensioenfonds, opgericht als een onderlinge verzekeringsvereniging (OVV), bestond dan weer een heel

flexibel en weinig stringent wettelijk kader. Het toezicht op alle pensioenfondsen werd geregeld via de

Controlewet^[8] die initieel op verzekeringsondernemingen was gericht en slechts bij KB van toepassing werd verklaard op pensioenfondsen. Dit alles leidde tot een weinig overzichtelijk wettelijk geheel.

Ten tweede heeft de IBP-wet tot doel om de Pensioenfondsenrichtlijn om te zetten in de Belgische rechtsorde.

De Belgische wetgever heeft gebruik gemaakt van de ruimte die de Pensioenfondsenrichtlijn haar bood om een

soepel prudentieel regime uit te werken, dat toch voldoende waarborgen biedt voor de aangeslotenen en

begunstigden. Voeg daar een flexibele rechtspersoon aan toe en een aantrekkelijk fiscaal regime en u begrijpt

dat de IBP-wet buitenlandse pensioenfondsen wil aansporen zich in België te vestigen. De actieve

mediacampagne die de Belgische overheid hieromtrent gevoerd heeft, heeft dan ook voor de nodige

zenuwachtigheid gezorgd in andere EER-lidstaten zoals Nederland.

We zullen hierna de belangrijkste aspecten van het Belgisch regelgevend en prudentieel kader toepasselijk op IBP's kort toelichten.

2 BEGRIP PENSIOENUITKERINGEN

De Belgische IBP-wet neemt de ruime definitie van pensioenuitkeringen, zoals bepaald in de

Pensioenfondsenrichtlijn over. In België gevestigde pan-Europese pensioeninstellingen mogen uitkeringen bij

overlijden, invaliditeit, arbeidsongeschiktheid en beëindiging van een werkzaamheid bijkomend aanbieden,

evenals hulp en diensten in geval van ziekte, behoefte of overlijden. De pensioenuitkeringen krachtens

een Belgische pensioenregeling worden evenwel beperkter geïnterpreteerd. Het aanbieden van hulp en

diensten in geval van ziekte, behoefte of overlijden is niet mogelijk voor Belgische pensioenuitkeringen.^[9]

Met de ruimere invulling van de notie pensioenuitkeringen heeft de Belgische wetgever Belgische IBP's in staat

willen stellen om ook buitenlandse pensioenstelsels te beheren die dergelijke uitkeringen wel mogen

verstrekken.

Belgische IBP's mogen de pensioentoezeggingen van meerdere inrichters (werkgevers of inrichters op

sectorniveau) beheren. De Belgische wetgever vereist niet dat de bijdragende ondernemingen die het beheer

van hun pensioentoezegging aan een zogenaamd multi-werkgeversfonds toevertrouwen tot dezelfde groep van

ondernemingen behoren. Buiten het geval van pensioenstelsels, ingericht op het niveau van een sector

(bedrijfstak), is het tot op heden ongebruikelijk dat ondernemingen die niet economisch verbonden zijn hun

pensioenregeling door dezelfde IBP laten beheren. Niets belet evenwel dat hier in de toekomst verandering in

zou komen.

3 STRUCTUUR VAN HET OFP

Bij de implementatie van de Pensioenfondsenrichtlijn heeft de Belgische wetgever ervoor geopteerd om een nieuwe rechtspersoon *sui generis* in het leven te roepen, het Organisme voor de Financiering van Pensioenen (OFP). Ook pan-Europese pensioenfondsen die in België gevestigd zijn moeten deze rechtsvorm aannemen.^[10]

De structuur van het OFP wordt gekenmerkt door een grote flexibiliteit. Zij is tweeledig en bestaat minstens uit een Algemene Vergadering, die het controlerend orgaan is, en uit de Raad van Bestuur, het orgaan bevoegd voor het algemeen beleid van de IBP en belast met de uitvoering van de operationele taken.^[11] De bijdragende ondernemingen moeten lid zijn van de Algemene Vergadering. Daarnaast is het mogelijk om ook aangeslotenen, begunstigden, of hun vertegenwoordigers in de Algemene Vergadering te laten zetelen.^[12] In de Raad van Bestuur moeten de bijdragende ondernemingen, de aangeslotenen of hun vertegenwoordigers minstens de helft van de leden uitmaken.^[13] Het is met andere woorden mogelijk om experts op te nemen in de Raad van Bestuur, maar zij moeten in de minderheid blijven. In sommige gevallen vereist de Wet op de Aanvullende Pensioenen van 28 april 2003 (de WAP) evenwel dat de Raad van Bestuur is samengesteld uit een gelijk aantal werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers (bijvoorbeeld wanneer het pensioenstelsel deels gefinancierd wordt door werknemersbijdragen en er in de onderneming overlegorganen zijn, of nog, wanneer het pensioenstelsel ingericht op het niveau van de onderneming een opting-out uitmaakt van een sectorpensioenstelsel en er in de onderneming overlegorganen zijn)^[14].

Het is mogelijk om, in functie van de grootte en de noden van de IBP, naast de Raad van Bestuur andere operationele organen op te richten, waaraan specifieke operationele taken worden toevertrouwd onder de controle van de Raad van Bestuur.^[15] Zo is het bijvoorbeeld mogelijk om een investeringscomité op te richten, belast met de uitvoering van het investeringsbeleid, of een directiecomité, belast met het dagelijks bestuur, of nog een administratief comité belast met de administratie van de IBP.^[16] Deze organen zijn steeds samengesteld uit twee leden behalve het orgaan dat belast is met het dagelijks bestuur dat uit één enkele persoon samengesteld kan zijn.^[17]

De leden van de operationele organen (met inbegrip van de Raad van Bestuur) moeten over de vereiste professionele betrouwbaarheid en over de passende beroepskwalificaties en -ervaring beschikken en zijn aansprakelijk voor hun beslissingen.^[18] De beleidsstructuur van het OFP moet aangepast zijn aan haar werkzaamheden, haar complexiteit en de aard van de risico's en de nodige transparantie en *checks and balances* garanderen.

Naast operationele organen kan het OFP ook sociale comités oprichten. Dit zijn geen organen van de IBP, maar comités die een pan-Europees pensioenfonds kunnen bijstaan in een correcte toepassing van buitenlandse arbeidsrechtelijke en sociale bepalingen. Het OFP kan zelf beslissen of deze comités beslissings- dan wel enkel adviesbevoegdheid krijgen. Wanneer bijvoorbeeld de sociale wetgeving van een bepaalde lidstaat die deelneemt aan een in België gevestigd pan-Europees pensioenfonds zou vereisen dat er werknemersvertegenwoordigers zetelen in het bestuursorgaan, dan zou men dat kunnen organiseren op het niveau van het sociaal comité, bevoegd voor die specifieke lidstaat.^[19] Op die manier wordt meteen vermeden dat er in de Raad van Bestuur zelf ook werknemersvertegenwoordigers van die lidstaat zouden moeten zetelen. Uiteraard moet een en ander voldoen aan de toepasselijke arbeidsrechtelijke en sociale bepalingen.

4 HET FISCALE REGIME VAN HET OFP

Zoals reeds vermeld, is het Belgische Organisme voor de Financiering van Pensioenen onderworpen aan een vrij aantrekkelijk fiscaal regime.^[20] Het OFP is onderworpen aan de vennootschapsbelasting^[21] (normaal tarief van 33%), maar heeft net zoals bepaalde andere collectieve beleggingsfondsen (beveks) een beperkte

belastbare grondslag. Daarenboven kan het OFP, als vennootschap, de roerende voorheffing op intresten en dividenden recupereren. Tot slot zou een deel van de diensten geleverd aan het OFP vrijgesteld zijn van de belasting op toegevoegde waarde (BTW). Het gaat om de diensten met betrekking tot het beheer van het OFP. De memorie van toelichting bij de wet van 27 december 2006 maakt verder onderscheid tussen het zogenaamde portefeuillebeheer (financieel beheer) en het administratieve beheer. Wat hieronder precies moet worden verstaan, is tot op heden niet duidelijk. De BTW-administratie heeft hierover nog geen eenduidig standpunt ingenomen maar is momenteel in onderhandeling met de sector.

5 PENSION FUND GOVERNANCE

Op 23 mei 2006 heeft de Belgische toezichthouder, de Commissie voor Bank-, Financie- en Assurantiewezen (CBFA), een Circulaire en een begeleidende nota gepubliceerd over het deugdelijk bestuur van de IBP's.^[22] De CBFA heeft deze normen inzake deugdelijk bestuur in de vorm van elf principes vastgelegd. Zo moet de IBP over zowel een interne als externe audit functie beschikken. Daarnaast moeten o.a. maatregelen inzake interne en externe informatieverstoring uitgewerkt worden en dient een uitbestedingsbeleid en een continuïteitsbeleid uitgestippeld te worden. De IBP moet tevens een compliance officer aanduiden, die toeziet op de naleving van het integriteitsbeleid van de IBP. Voor de meeste pensioenregelingen moet ook een actuaaris aangewezen worden. Enkele van deze bepalingen volgen rechtstreeks uit het wettelijk kader vastgelegd door de IBP-wet.^[23] Voor de andere hanteert de CBFA het 'comply or explain' beginsel. De IBP kan met andere woorden, onder het toezicht van de CBFA, een op maat gesneden behoorlijk bestuur uitwerken.

6 HET PRUDENTIËLE KADER

In wat volgt gaan we dieper in op de manier waarop de Belgische wetgever de bepalingen van de Pensioenfondsenrichtlijn met betrekking tot de technische voorzieningen (art. 15), de financiering van de technische voorzieningen (art. 16), het voorgeschreven eigen vermogen (art. 17) en het beleggingsbeleid (art. 18) heeft geïmplementeerd. Tot slot wordt gekeken in welke situaties en op welke manier de Belgische toezichthouder zal/kan interveniëren. Het is niet de bedoeling een uitputtend overzicht te geven van het volledige prudentieel kader. We beperken ons eerder tot een uiteenzetting van de belangrijkste principes.

6.1 De solvabiliteitsmarge

Art. 17 van de Pensioenfondsenrichtlijn eist van de lidstaten van herkomst dat zij ervoor zorgen dat de IBP's die pensioenregelingen uitvoeren waarbij zij zelf een dekking tegen biometrische risico's verzekeren, dan wel een beleggingsrendement of een bepaalde hoogte van de uitkeringen garanderen, permanent een buffer aanhouden, naast de technische voorzieningen (de 'solvabiliteitsmarge' genoemd). Deze bepalingen werden omgezet in art. 87 IBP-wet voor IBP's die een resultaatsverbintenis aangaan (zeldzaam) en in art. 88 IBP-wet voor IBP's die een middelenverbintenis aangaan en in dat verband biometrische risico's verzekeren.

De samen te stellen solvabiliteitsmarge voor IBP's die een middelenverbintenis aangaan is - wanneer het plannen voor werknemers en bedrijfsleiders betreft - enkel vereist voor de activiteiten betreffende de biometrische risico's. De berekeningswijze ervan is op een gedetailleerde wijze vastgelegd in het Prudentieel KB van 12 januari 2007.^[24] Deze berekeningswijze is vrij complex en houdt rekening met de hoogte van de overlijdens-, invaliditeits- en arbeidsongeschiktheidskapitalen van de aangeslotenen. Aan te stippen valt dat de berekeningswijze rekening houdt met de mogelijkheid van verzekering of herverzekering door de IBP waardoor bepaalde risico's kunnen worden overgedragen. In dat geval zal de samen te stellen marge lager zijn aangezien enkel rekening gehouden moet worden met de risico's die effectief door de IBP gedragen worden.

De berekening van de samen te stellen solvabiliteitsmarge voor IBP's die een resultaatsverbintenis aangaan (zeldzaam) moet betrekking hebben op het geheel van haar activiteiten, en dus niet enkel op de activiteiten betreffende overlijden, invaliditeit en arbeidsongeschiktheid. In dat geval verloopt de

berekeningswijze gelijklopend met deze voor levensverzekeringsondernemingen. Voor de uitkeringen bij overlijden en pensionering betreft het *mutatis mutandis* de berekeningswijze van art. 28 2 van Richtlijn 2002/83/EG betreffende levensverzekering Voor de uitkeringen bij invaliditeit of arbeidsongeschiktheid is de berekeningwijze geïnspireerd op art. 28 3 van Richtlijn 2002/83/EG die op haar beurt verwijst naar de solvabiliteitsmarge voor schadeverzekeringondernemingen. In elk geval moet de samen te stellen solvabiliteitsmarge groter of gelijk aan € 3 200 000 zijn.^[25]

De IBP moet beschikken over een eigen vermogen, vrij van andere verplichtingen, dat minstens gelijk is aan de samen te stellen solvabiliteitsmarge.

6.2 Technische provisie (liabilities)

De Pensioenfondsenrichtlijn eist dat de lidstaat van herkomst ervoor zorgt dat de IBP's te allen tijde met betrekking tot het geheel van de door hun uitgevoerde pensioenregelingen een juist bedrag van de passiva vaststellen overeenkomend met de financiële verplichtingen die uit hun portefeuille van bestaande pensioenovereenkomsten voortvloeien.^[26]

Art. 89 IBP-wet verplicht de IBP's op het passief van hun balans technische voorzieningen samen te stellen, die overeenstemmen met de verbintenissen die voor hen voortvloeien uit de pensioenregelingen die ze beheren.

Het is vooral op dit vlak dat de IBP-wet het Belgische prudentiële kader ernstig heeft gewijzigd. Daar waar vroeger de verplichtingen of technische provisie van de IBP op een vrij eenvoudige manier konden bepaald worden, is dit nu niet meer het geval. De IBP-wet bepaalt in algemene bewoordingen dat het bedrag van de technische voorzieningen wordt berekend aan de hand van *voldoende prudente* actuariële waarderingen. Dat bedrag moet voldoende zijn om te waarborgen dat de uitbetaling van reeds verschuldigde pensioenen kan worden voortgezet, en om de verplichtingen te weerspiegelen die voortvloeien uit de opgebouwde pensioenrechten. De economische en actuariële hypothesen die voor de waardering van de verbintenissen worden gehanteerd, moeten eveneens op *prudente* wijze worden bepaald, waarbij in voorkomend geval een *redelijke* marge voor negatieve afwijkingen in acht moet worden genomen.^[27]

Het prudentieel Koninklijk Besluit^[28] maakt hierbij een onderscheid tussen de pensioenregelingen die een dekking bieden tegen biometrische risico's of een beleggingsrendement of een hoogte van uitkeringen voorzien (zoals bijvoorbeeld plannen van het type vaste prestaties (*defined benefit plannen*), of cash balance plannen (eerste categorie)) en de pensioenregelingen die dit niet doen (zoals plannen van het type vaste bijdragen zonder tariefgarantie (*defined contribution plannen*) (tweede categorie)).^[29]

Voor wat betreft de eerste categorie van pensioenregelingen worden de technische voorzieningen bepaald aan de hand van maximale rentevoeten die op prudente wijze vastgesteld moeten worden (d.w.z. rekening houdend met het rendement van de activa van de IBP en de toekomstige beleggingsopbrengsten en/of de marktrendementen van de obligaties van een lidstaat of andere kwalitatief hoogwaardige obligaties) en biometrische tabellen gebaseerd op prudente beginselen en rekening houdend met de hoofdkenmerken van de groep van aangeslotenen en pensioenregelingen, in het bijzonder de verwachte veranderingen in de relevante risico's^[30]. Dit moet in beginsel gebeuren op basis van een zogenaamde continuïteitstoets, aan de hand van een stochastisch berekeningsmodel. De methoden en grondslagen die de IBP hanteert blijven in principe van boekjaar tot boekjaar ongewijzigd tenzij een wijziging in de juridische, economische of demografische omstandigheden aan de hypothesen ten grondslag liggen.

Voor de tweede categorie van pensioenregelingen schept de bepaling van de technische voorzieningen minder problemen. Zij mogen in geen geval minder bedragen dan de som van de hoogste van de volgende bedragen voor elke aangeslotene: de verworven reserves zoals bepaald door de sociale of

arbeidswetgeving, die op de pensioenregeling van toepassing is, ofwel de rendementswaarborg van toepassing op persoonlijke bijdragen voor zover deze van toepassing is. De verwijzing naar de rendementswaarborg heeft betrekking op Belgische pensioenregelingen en zal doorgaans niet relevant zijn voor buitenlandse regelingen.

Deze bepaling van de technische voorzieningen vormt ook de absolute ondergrens voor de bepaling van de technische voorzieningen voor de eerste categorie van pensioenregelingen. Met andere woorden, de verworven reserves zoals bepaald in de toepasselijke sociale en arbeidswetgeving maken de minimale verplichtingen uit. In een plan van het type vaste prestaties (*defined benefit*) worden de minimale verworven reserves berekend aan de hand van een intrestvoet van 6% en de sterfetafels MR voor mannen en FR voor vrouwen, uitgaande van de normale pensioenleeftijd (meestal 65 jaar). Het pensioenreglement kan evenwel steeds een gunstigere berekening van de verworven reserves voorzien. In dat geval zal de gunstigere berekening de ondergrens vormen voor de bepaling van de technische voorzieningen.

Het wettelijk kader voor de bepaling van de verplichtingen is dus zeker voor wat betreft de plannen van het type vaste prestaties vrij ruim en vaag. De pensioensector is er trouwens tot op vandaag niet helemaal uit hoe deze bepaling redelijkerwijze toegepast moet worden. In elk geval moet de IBP haar berekeningsmethodes kunnen rechtvaardigen en aantonen dat zij de duurzaamheid van de verbintenissen kan waarborgen. Dit moet neergelegd worden in het financieringsplan van de IBP.

6.3 Dekkingswaarden

De technische voorzieningen en de solvabiliteitsmarge (*de liabilities*) moeten gedekt worden door voldoende en passende activa, dit zijn de dekkingswaarden. Wanneer de IBP een grensoverschrijdende activiteit uitoefent, moeten de technische voorzieningen zelfs op elk moment volledig gedekt zijn. Een pan-Europees pensioenfonds mag dus geen onderfinanciering kennen.

De activa moeten op een prudente wijze belegd worden. De Belgische wetgever legt zo goed als geen kwantitatieve beperkingen op inzake de beleggingswijze van de activa.^[31] De beginselen zijn een loutere overname van de bepalingen uit de Pensioenfondsenrichtlijn. De beleggingen moeten in het belang van de aangeslotenen en hun begunstigen gebeuren, er moet voldoende veiligheid, liquiditeit en rendement gegarandeerd worden, er moet voornamelijk op gereguleerde markten geïnvesteerd worden, de portefeuille moet voldoende gediversifieerd zijn, etc. De enige ietwat kwantitatieve beperking die door de IBP-wet wordt opgelegd is dat beleggingen in de bijdragende onderneming maximaal 5% van de totale portefeuille mogen bedragen of 10% wanneer het gaat om een groep van ondernemingen. Deze bepaling is overgenomen uit art. 18 eerste lid (f) van de Pensioenfondsenrichtlijn. Indien de IBP over meer activa beschikt dan die wettelijk voorgeschreven zijn, dan zijn deze laatsten in principe niet onderworpen aan voormelde beleggingsregels. Deze vrije reserves mogen evenwel niet op zodanige wijze belegd worden dat zij de veiligheid, de kwaliteit, de liquiditeit en het rendement van de dekkingswaarden in het gedrang zouden kunnen brengen.

6.4 Saneringsplan - Herstelplan

Op grond van art. 113 IBP-wet kan de CBFA preventief optreden door te eisen dat de IBP een saneringsplan voorlegt. De CBFA zal dit vragen wanneer er financiële, organisatorische of structurele problemen dreigen. Het saneringsplan moet gebaseerd zijn op een studie van de evolutie van de staat van de activa en passiva van de IBP en deze moet aantonen dat het plan haar toestand zal kunnen herstellen.

Wanneer de toezichthouder zou vaststellen dat de IBP niet voldoet aan de hiervoor genoemde vereisten (solvabiliteitsmarge, technische voorzieningen en dekkingsgraad), met andere woorden wanneer zij een onderfinanciering vaststelt, kan zij van de IBP een herstelplan eisen. Een herstelplan kan verschillende maatregelen bevatten, gaande van een aanpassing of een volledige herziening van het financieringsplan, eventueel gepaard gaande met de verplichting tot bijstorten door de bijdragende

onderneming(en), een aanpassing van de beleggingspolitiek of zelfs een volledige of gedeeltelijke overdracht van de activiteiten naar een andere pensioeninstelling of verzekeringsonderneming. Uiteraard zal de aard en de omvang van de maatregelen die zich opdringen afhangen van de aard en de grootte van de tekorten. Het is evenwel niet mogelijk onder de Belgische regelgeving om de verplichtingen voor wat betreft het verleden te verminderen. Indien er een financieel tekort is, zullen de bijdragende ondernemingen, behoudens in een worst case scenario van faillissement of ontbinding, verplicht zijn om bijkomende stortingen te doen teneinde te garanderen dat de IBP over voldoende activa beschikt om de verplichtingen te dekken^[32].

7 RING FENCING

Art. 80 § 2 van de IBP-wet bepaalt dat de IBP één of meerdere afzonderlijke vermogens kan instellen voor een of meerdere pensioenregelingen. Dit kan onder meer voor grensoverschrijdende activiteiten, in het bijzonder wanneer de wetgeving van de lidstaat van ontvangst beleggingsregels oplegt die verschillend zijn van de regels die van toepassing zijn op de andere activiteiten van de IBP. De IBP-wet definieert een afzonderlijk vermogen als de verplichtingen en de activa of het onverdeelde deel van gezamenlijk beheerde activa die, op basis van een afzonderlijke boekhouding, betrekking hebben op één of meerdere pensioenregelingen met het oog op het toekennen van een voorrecht aan de aangeslotenen en begunstigen van dat of die pensioenstelsel(s). Voor elk afzonderlijk vermogen moet een aparte jaarrekening en jaarverslag opgesteld worden. Daarnaast verplicht art. 93 van de IBP-wet de IBP's een permanente inventaris bij te houden van de dekkingswaarden per afzonderlijk vermogen. Wanneer er meerdere afzonderlijke vermogens zijn moet dit in de statuten van de IBP vermeld staan. Daarenboven moeten hetzij de statuten, hetzij de beheersovereenkomst de regels van toerekening van de activa en verplichtingen aan één of meerdere van die afzonderlijke vermogens vastleggen.

8 SLOTBEMERKINGEN

Uit de analyse van het Belgisch prudentieel kader komt een genuanceerd beeld naar voren. De Belgische wetgever heeft bij het omzetten van de Pensioenfondsenrichtlijn gepoogd om een aantrekkelijk kader te scheppen voor zowel Belgische als pan-Europese pensioenfondsen.

Evenwel mag niet uit het oog verloren worden dat de Europese Commissie, met het oog op een verdere harmonisatie van de voorschriften voor de berekening van de technische voorzieningen, minstens om de twee jaar verslag moet uitbrengen over de situatie met betrekking tot de ontwikkeling van de grensoverschrijdende activiteiten. De Commissie kan alle maatregelen voorstellen die noodzakelijk zijn ter voorkoming van mogelijke verstoringen die worden veroorzaakt door verschillen in de hoogte van de rentevoeten, ter bescherming van de belangen van de pensioengerechtigden en de deelnemers. De wijze waarop de technische voorzieningen bepaald worden, kan in de toekomst onder druk van Europa dus nog evolueren.

IVNederland als lidstaat van herkomst (home country)

1 INLEIDING

In deze paragraaf willen wij de situatie waarin Nederland als lidstaat van herkomst optreedt, nader belichten. Hierbij zal het Nederlandse 'home country regime' niet uitputtend opgesomd worden, maar zal een vergelijking worden gemaakt tussen het Belgische en het Nederlandse regime op de punten die voor België als lidstaat van herkomst in de voorgaande paragraaf zijn beschreven.

Zoals in de inleiding van dit artikel opgemerkt, zijn in de eerste helft van 2007 in Nederland Tweede Kamervragen gesteld aangaande de zogenoemde 'België-route'. Op 4 april 2007 heeft minister Donner deze vragen beantwoord. De vergelijking van het Nederlandse home country regime met dat van België, zullen we dan ook illustreren aan de hand van de Tweede Kamervragen en de daarop volgende antwoorden van minister Donner.

2 MARKTWERKING

Op dit moment kennen we in Nederland twee soorten pensioeninstellingen in de zin van de

Pensioenfondsenrichtlijn; het ondernemingspensioenfonds en het bedrijfstakpensioenfonds. Daarnaast is men op dit moment de mogelijkheid aan het onderzoeken om een Algemene Pensioeninstelling (API) op te richten. Met betrekking tot de 'traditionele' pensioenfondsen, gelden op grond van de Nederlandse wetgeving een aantal vereisten die de marktwerking beperken en de fondsen kunnen belemmeren bij het betreden van de Europese markt. Het gaat hierbij om de volgende vereisten:

- domeinafbakening;
- productafbakening.

2.1 Domeinafbakening

De domeinafbakening geldt niet alleen op nationaal niveau, maar ook indien het Nederlandse fonds een buitenlandse regeling uitvoert. Zo mag een ondernemingspensioenfonds wel een regeling uitvoeren van een bedrijf met zetel in een andere lidstaat, mits dit bedrijf onderdeel is van het concern waarbij de Nederlandse onderneming is aangesloten. Voor een verplichtgesteld bedrijfstakpensioenfonds betekent de domeinafbakening dat het fonds een buitenlandse regeling uit mag voeren, indien de aangesloten onderneming(en) werkzaamheden uitoefent/uitoefenen in dezelfde branche als waarvoor de verplichtstelling geldt. De domeinafbakening belet Nederlandse pensioeninstellingen in de zin van de richtlijn om vrijelijk de Europese pensioenmarkt op te gaan.

Ook in België wordt onderscheid gemaakt tussen ondernemingspensioenstelsels en sectorpensioenstelsels. In de vergelijking valt één verschil echter direct op: het Belgische ondernemingspensioenstelsel is wél gerechtigd om de pensioenregelingen van twee ondernemingen die niet behoren tot hetzelfde concern uit te voeren. Tot op heden is echter van de mogelijkheid om de pensioenregelingen van meerdere 'zelfstandige' ondernemingen uit te voeren door één pensioenfonds, weinig gebruik gemaakt.

2.2 Productafbakening

Ook ten aanzien van de producten die worden aangeboden zijn de Nederlandse pensioenfondsen beperkt. Het Nederlandse pensioenfonds mag alleen pensioen uitvoeren. Dit begrip wordt echter beperkter uitgelegd dan in België. Het gaat in Nederland alleen om uitkeringen in geld in de vorm van ouderdomspensioen, nabestaandenpensioen en arbeidsongeschiktheidspensioen. Het is voor de 'traditionele' pensioenfondsen derhalve niet mogelijk om pensioen in de vorm van ondersteunende betalingen of diensten in geval van ziekte, behoefte en overlijden uit te keren. Eventueel zou deze mogelijkheid wel in de toekomst aangeboden moeten kunnen worden, indien de pensioenregeling is ondergebracht bij een API.

Op het punt van de productafbakening is België Nederland een stap voor, aangezien België als lidstaat van herkomst wél de mogelijkheid biedt om in internationale situaties (*alleen* voor wat betreft de buitenlandse regeling) pensioen in de vorm van ondersteunende betalingen of diensten in geval van ziekte, behoefte en overlijden uit te keren.

3 RING FENCING

De Nederlandse pensioenwetgeving kent als uitgangspunt, indien een pensioenfonds meerdere pensioenregelingen uitvoert, het vereiste van één financieel geheel. Dit betekent dat geen schotten mogen worden geplaatst tussen de beheerde vermogens behorende bij de verschillende pensioenregelingen. Indien een pensioenfonds twee verschillende regelingen uitvoert, vindt bij een tekort in de ene regeling en een overschot in de andere regeling, 'kruissubsidiëring' plaats tussen beide regelingen. Indien het Nederlandse pensioenfonds overgaat tot de uitvoering van een buitenlandse pensioenregeling náást de bestaande Nederlandse regeling, lopen de bestaande deelnemers het risico dat zij in de toekomst mee moeten gaan delen in het tekort van de buitenlandse regeling.

Door andere lidstaten, waaronder België, wordt niet het vereiste van één financieel geheel gesteld. In België gesitueerde pan-Europese fondsen, die meerdere pensioenregelingen uitvoeren, mogen - indien gewenst - wél aparte vermogens aanhouden. Bij de keuze voor de plaats van vestiging van een pan-Europees pensioenfonds, zal met dit feit dan ook rekening moeten worden gehouden. Het is onderkend door de Nederlandse regering dat

Nederland door het vereiste van één financieel geheel geen aantrekkelijke vestigingsplaats is. Met de invoering van de API - waarvoor ring fencing wél is toegestaan - wordt beoogd deze belemmering weg te nemen.

4 PENSION FUND GOVERNANCE EN MEDEZEGGENSCHAP

4.1 Pension Fund Governance

Bij de keuze voor Nederland als lidstaat van herkomst, zal door de pensioeninstelling rekening moeten worden gehouden met de regels van het op 1 januari 2007 ingevoerde Pension Fund Governance. Hierdoor worden vanaf genoemde datum strikte vereisten gesteld aan de inrichting van het pensioenfonds in het kader van medezeggenschap, betrokkenheid en inspraak van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. Het afgelopen jaar heeft bij de pensioenfondsen dan ook voor een groot deel in het teken gestaan van de nieuwe governance-regels en de daarmee gepaard gaande instelling van een aantal nieuwe (verplichte) pensioenfondsorganen. Onze ervaring is dat de governance-regels in de praktijk niet altijd met evenveel enthousiasme zijn ontvangen.

Bij de keuze voor de vestigingsplaats kunnen de governance-regels een belangrijke rol spelen. Van belang is dan om de vereisten van verschillende lidstaten met elkaar te vergelijken, om zodoende te kunnen bepalen welke lidstaat het beste aansluit bij de belangen van betrokken partijen.

In de vergelijking met België valt op dat ook voor pensioeninstellingen met zetel in België een uitgebreid pakket met governance-eisen wordt gesteld, zoals beschreven in paragraaf III.5 van dit artikel. Daarnaast worden aan de verschillende organen door de Belgische wetgever vergaande deskundigheidseisen gesteld. Bij de vestigingskeuze zal dan ook nader onderzoek moeten worden verricht naar de impact van de door beide landen op de specifieke regeling van toepassing zijnde governance-regels.

4.2 Medezeggenschap

In de Nederlandse pensioenwetgeving is een belangrijke plaats toegekend aan de deelnemersraad. De wetgever acht het van groot belang dat de deelnemers en pensioengerechtigden inspraak hebben ten aanzien van de uitvoering van hun pensioenovereenkomst. Indien een deelnemersraad is ingesteld, is deze bevoegd om in uiteenlopende situaties haar advies uit te brengen. De ondernemingsraad (OR) heeft geen rol indien de pensioenovereenkomst is ondergebracht bij een pensioenfonds, tenzij de OR in de wijzigingsprocedure expliciet een rol toebedeeld heeft gekregen.

Op dit punt wijkt Nederland af van België als lidstaat van herkomst. In België dient de OR wél geïnformeerd en geconsulteerd te worden inzake de pensioenregeling, óók indien de regeling is ondergebracht bij een pensioenfonds, voor wat betreft de Belgische pensioenregelingen. De medezeggenschap van pensioengerechtigden is in België niet gewaarborgd, mede gezien het feit dat in de meerderheid van de gevallen eenmalig een pensioenkapitaal wordt uitgekeerd. Indien wel sprake is van een zogenoemd 'renteplan', waarbij het pensioen in termijnen wordt uitgekeerd, kan gekozen worden voor medezeggenschap van pensioengerechtigden, maar dit is absoluut geen verplichting.

5 VOORWAARDELIJKE TOESLAGVERLENING

Bij de vestigingskeuze van het pensioenfonds, is het van belang om de vereisten van de desbetreffende lidstaten inzake toeslagverlening met elkaar te vergelijken. In Nederland is op de meeste pensioenregelingen een voorwaardelijke toeslagverlening van toepassing. Voor voorwaardelijke toeslagverlening zijn de vereisten met betrekking tot het vaststellen van technische voorzieningen en het aanhouden van een solvabiliteitsmarge niet van toepassing. Wel een vereiste voor voorwaardelijke toeslagverlening is een uitgebreide en consistente communicatie hieromtrent. Bij de vestigingskeuze spelen de plaatselijke regels met betrekking tot toeslagverlening een belangrijke rol. Indien de regeling wordt ondergebracht in een lidstaat waar onvoorwaardelijke toeslagverlening vereist is, kan de onderneming geconfronteerd worden met een ongewenste kostenverhoging.

Ook België kent - net als Nederland - geen vereiste met betrekking tot onvoorwaardelijke toeslagverlening, mede omdat de meeste Belgische pensioenregelingen gebaseerd zijn op kapitaaluitkeringen. Indien wel sprake is van een 'renteplan' met voorwaardelijke toeslagverlening, dienen voor de toeslagverlening overigens wél

6 HET FISCALE REGIME VAN HET NEDERLANDSE PENSIOENFONDS

Het pensioenfonds is vrijgesteld van vennootschapsbelasting en is evenmin onderworpen aan heffing van vermogensbelasting, over de premies is geen assurantiebelaasting verschuldigd.

De Nederlandse dividendbelasting over door het fonds ontvangen betalingen kan worden teruggevorderd, Nederland kent geen bronbelasting op interest. Er is nog wél BTW verschuldigd over beheersdiensten. Het ministerie van Financiën heeft onlangs op Kamervragen geantwoord niet voornemens te zijn om, in het zicht van een herijking van de vrijstelling door de Europese Commissie, het bestaande Nederlandse regime op dit punt te herzien.^[33]

Nederlandse pensioenfonds krijgen derhalve in nagenoeg alle opzichten maximale fiscale facilitering.

7 FINANCIËEL TOETSINGSKADER

In de Nederlandse discussie omtrent de zogenoemde 'België-route' stonden de toezichteisen centraal. Op grond van de Pensioenfondsrichtlijn worden aan de lidstaten minimumvereisten opgelegd met betrekking tot de solvabiliteit van pensioeninstellingen. In Nederland zijn de solvabiliteitseisen neergelegd in het Financieel toetsingskader (FTK) Op een aantal punten binnen het toetsingskader is door de Nederlandse wetgever gekozen voor het stellen van stringentere solvabiliteitseisen in aanvulling op de minimumvereisten van de richtlijn.

Leden van de Tweede Kamer uitten naar aanleiding van de Belgische pensioencampagne de vrees dat pensioenfonds zich massaal zouden vestigen in België, om op die manier de stringente Nederlandse toezichteisen te ontlopen. De indruk was ontstaan dat Nederland bij de implementatie van de richtlijn verder was gegaan dan de Belgische wetgever. Zo zou de Nederlandse wetgever aanzienlijk hogere buffereisen stellen dan België. Naast het minimaal vereist eigen vermogen van circa 5% van de technische voorzieningen, is het in Nederland gevestigde pensioenfonds ook verplicht om een eigen vermogen aan te houden van circa 30% van de technische voorzieningen (deze eisen gelden overigens niet (in dezelfde mate) voor (volledig) herverzekerde pensioenfonds). De eerste buffereis (5%) is vastgesteld op basis van dezelfde voorschriften die op grond van de artikelen 27 en 28 van de voor levensverzekeraars geldende Richtlijn 2002/83/EG worden gesteld. Voor de leesbaarheid zijn de verschillende componenten zoals genoemd in artikel 28 van de richtlijn bij elkaar opgeteld. De som van deze componenten levert een minimaal vereist eigen vermogen van circa 5% op.

In België maakt de wetgever een onderscheid naar de aard van de pensioentoezegging voor de bepaling van de samen te stellen solvabiliteitsmarge (zie punt III.6.1). Voor het overgrote deel van de pensioentoezeggingen (voor werknemers) zal de berekeningswijze gebeuren volgens de bepalingen van art. 9 van het Prudentieel KB. In dat geval betreft het enkel een buffer voor de biometrische risico's.

Daarnaast zijn door de Kamerleden vragen gesteld over het feit dat in Nederland gevestigde pensioenfonds hun verplichtingen op grond van het FTK dienen te waarderen tegen marktwaarde, terwijl in België gevestigde pensioenfonds een naar eigen inschatting realistische disconteringsvoet kunnen kiezen voor hun verplichtingen, die zelfs 6% zou kunnen bedragen. Zoals reeds vermeld zal de disconteringsvoet wel op een prudente manier moeten bepaald worden, onder het waakzame oog van de toezichthouder. De Pensioenfondsrichtlijn laat de invulling van de hoogte van de disconteringsvoet over aan de nationale wetgever. Dit kan dus leiden tot verschillende interpretaties, waardoor de lidstaat met de stringentere voorwaarden zich in een nadeligere concurrentiepositie zou bevinden.

Minister Donner heeft met betrekking tot vragen omtrent de aanvullende buffereisen en de disconteringsvoet het volgende geantwoord:

'Waar in Nederland de bescherming van de rechten van de deelnemers vooral tot uitdrukking komt in het vragen van buffers, heeft België gekozen voor de mogelijkheid van een bijstortingsverplichting voor de sponsor en/of vermindering van toekomstige rechten van deelnemers. Volgens de Belgische wetgeving mogen pensioenfonds zelf hun disconteringsvoet kiezen, maar zij moeten hun keuze wel

rechtvaardigen. Die rechtvaardiging moet aantonen dat de duurzaamheid van de verbintenissen gewaarborgd is.'

[34]

Uit het antwoord van minister Donner volgt dat België wellicht heeft gekozen voor meer flexibele buffers, maar dat dit niet betekent dat de werkgever per definitie voordeliger uit is bij verplaatsing van de pensioenregeling naar België.

Indien een in Nederland gevestigd pensioenfonds in een situatie van onderdekking verkeert, wordt een kortetermijnherstelplan van toepassing verklaard. Mocht dit herstelplan binnen de termijn van drie jaar onvoldoende geresulteerd hebben in herstel van de dekkingsgraad, kan het pensioenfonds onder omstandigheden zoals beschreven in artikel 134 PW overgaan tot korting van de pensioenaanspraken, waarbij ook over het verleden kan worden gekort. Door de mogelijkheid om aanspraken te korten, is de bijdragende onderneming niet verplicht om bij te storten in een situatie van onderdekking.

Op grond van de Belgische wetgeving mogen pensioenaanspraken alleen naar de toekomst toe worden beperkt. Kortingen van pensioenaanspraken over het verleden behoort niet tot de mogelijkheden. Dit betekent dat de bijdragende onderneming in een situatie van onderfinanciering in veel gevallen verplicht is om de pensioenaanspraken over het verleden door middel van extra bijdragen veilig te stellen. De uitspraak van minister Donner dat België heeft gekozen voor een bijstortingsverplichting in het kader van een herstelplan van de sponsor in een situatie van onderfinanciering, moet evenwel wat genuanceerd worden. In het kader van een herstelplan kan de Belgische toezichthouder (de CBFA) immers ook andere maatregelen opleggen (aanpassen financieringsplan of Verklaring inzake beleggingsbeginselen, betere opvolging risicobeheer (zie punt III.6.4)).

8 SLOTBEMERKING

Uit bovenstaande beschrijvingen van de Belgische en Nederlandse 'home country' regimes, blijkt dat beide lidstaten met betrekking tot een aantal onderwerpen hebben gekozen voor een andere interpretatie bij de implementatie van de Pensioenfondsenrichtlijn. De Belgische wetgever is bij de implementatie zo dicht mogelijk bij de minimumvereisten van de Pensioenfondsenrichtlijn gebleven, terwijl de Nederlandse wetgever in een aantal situaties heeft gekozen voor verdergaande regelgeving. Dit komt met name tot uiting op het terrein van de solvabiliteitsmarge c.q. buffereis. Een onderneming wiens pensioenregeling is ondergebracht bij een Nederlands pensioenfonds kan een hogere premie verschuldigd zijn voor een vergelijkbare pensioenregeling, dan indien de regeling is ondergebracht bij een Belgische instelling voor bedrijfspensioenvoorziening. Zeker is dit echter niet. Bovendien, zoals wij in de paragraaf IV.7 hebben opgemerkt, betekent dit echter op de lange termijn niet altijd een besparing op de pensioenlasten (in verband met bijstortingsverplichting).

Op het punt van 'ring fencing' in combinatie met de domeinafbakening kan worden opgemerkt dat Nederland nog een slag kan maken. Het feit dat het tot op heden in Nederland niet mogelijk is om meerdere regelingen van zelfstandige bedrijven binnen één fonds onder te brengen, zonder dat schotten tussen de verschillende vermogens kunnen worden geplaatst, maakt Nederland als vestigingsplaats voor een pan-Europees pensioenfonds niet aantrekkelijk. Zoals reeds opgemerkt, zal dit naar wij hopen met een spoedige invoering van de API wel mogelijk worden.

VBelgië als lidstaat van ontvangst (host country regime)

België zal lidstaat van ontvangst zijn wanneer de in een andere lidstaat gevestigde IBP de in België geldende sociale en arbeidswetgeving zal moeten toepassen voor wat betreft de relatie tussen de bijdragende onderneming en de deelnemers. Op grond van art. 20§ 5 IORP-Richtlijn moet de Belgische toezichthouder de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van herkomst informeren over de toepasselijke arbeidsrechtelijke en sociale wetgeving. De CBFA heeft een niet uitputtende lijst opgesteld van wetten en uitvoeringsbesluiten die zij van toepassing acht op Belgische regelingen die door een IBP gevestigd in een andere lidstaat moeten gerespecteerd worden. [35] Hieronder beperken wij ons tot een overzicht van de belangrijkste arbeidsrechtelijke en sociale bepalingen van toepassing op een Belgische pensioenregeling voor werknemers.

1 DE WAP

De Wet van 28 april 2003 betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid (WAP) en haar uitvoeringsbesluiten vormen het sociale luik van de wetgeving van toepassing op aanvullende pensioenregelingen voor werknemers in België. Deze wet omvat o.a. het principe van verworven rechten (na maximaal één jaar aansluiting) en bepaalt de minimale verworven reserves waarop werknemers aanspraak maken (zie hierboven). Tevens verleent de WAP werknemers het recht om bij beëindiging van hun arbeidsovereenkomst hun verworven reserves over te dragen naar een andere pensioeninstelling, doch verbiedt hen om voor de leeftijd van 60 jaar hun pensioenprestaties op te nemen. De WAP stelt ook een minimale rendementsgarantie in voor persoonlijke bijdragen (op dit moment 3.75%) en voor patronale bijdragen in het kader van een defined contribution of cash balance plan (op dit ogenblik 3.25%). Tot slot legt deze wet een heel aantal informatieverplichtingen op aan de werkgever (jaarlijkse pensioenfiches, informatie in het geval van beëindiging van de arbeidsovereenkomst, bij pensionering enz.) en in sommige gevallen een informatie- en consultatieverplichting van de sociale organen die bestaan in de ondernemingsraad, dit op straffe van nietigheid van de beslissing. Met andere woorden, een IBP gevestigd in Nederland, die een Belgische pensioenregeling beheert, zal met voormelde sociale en arbeidsrechtelijke bepalingen rekening moeten houden voor wat betreft deze pensioenregeling. Specifieke aandacht moet besteed worden aan de verplichting opgelegd door de WAP om in bepaalde gevallen de Raad van Bestuur paritair samen te stellen (d.w.z. gelijk aantal werknemers- en werkgeversvertegenwoordigers). Dit zal bijvoorbeeld het geval zijn wanneer de pensioenregeling gefinancierd wordt met persoonlijke bijdragen, of wanneer het ondernemingspensioenstelsel een *opting-out* is van een sectorpensioenstelsel en er in de onderneming overlegorganen^[36] zijn. In dit geval zal bijgevolg in de IBP, gevestigd in Nederland, een paritair bestuur moeten georganiseerd worden. In sommige gevallen zal naast de IBP een toezichtscomité moeten opgericht worden. Een toezichtscomité is samengesteld uit een gelijk aantal werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers. Het toezichtscomité is evenwel geen orgaan van de IBP en heeft dan ook geen beslissingsbevoegdheid. Het toezichtscomité heeft een waarnemende, toezichthoudende rol. Een toezichtscomité moet enkel opgericht worden in de bij wet bepaalde gevallen en wanneer er geen paritair beheer is.

Ten slotte verbiedt de WAP elke pensioeninstelling om medewerking te verlenen aan pensioenregelingen die in strijd zijn met de WAP of haar uitvoeringsbesluiten. Deze bepaling waarvan de overtreding tot strafsancties kan leiden zal ook van toepassing zijn op buitenlandse IBP's voor wat betreft de Belgische pensioenregelingen die zij in beheer hebben.

2 BELGISCHE ANTI-DISCRIMINATIEWETGEVING

Ook de anti-discriminatiebepalingen vallen onder de sociale en arbeidsrechtelijke bepalingen die in elk geval moeten gerespecteerd worden bij het beheer van een Belgische pensioenregeling. Belgische ondernemingen kunnen hun pensioenregelingen niet overbrengen naar het buitenland om te ontsnappen aan deze Belgische discriminatieregels. Een uitputtend overzicht van deze wetgeving zou buiten het bestek van dit artikel liggen. We halen dan ook enkel de belangrijkste bepalingen aan.

De hiervoor besproken WAP bevat een discriminatieverbod. Overeenkomstig deze wet is elke vorm van discriminatie tussen werknemers, aangeslotenen en begunstigden verboden. Discriminatie is een verschil in behandeling van personen die zich in een vergelijkbare situatie bevinden dat niet berust op een objectief criterium en redelijk verantwoord is. Hierbij wordt rekening gehouden met de beoogde doelstelling, het objectief karakter, de gevolgen van het verschil in behandeling en het feit dat dit verschil in behandeling niet onevenredig mag zijn ten opzichte van het beoogde geoorloofde doel. Het betreft hier dus de klassieke gelijkheidstoets.

Naast de WAP zijn ook de Anti-discriminatiewetten van 10 mei 2007 van belang. Het gaat in eerste instantie om de algemene anti-discriminatiewet^[37], de zogeheten Wet ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie, die de Belgische implementatie is van Richtlijn 2000/78/EG tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep.^[38] Deze wet verbiedt discriminatie op een aantal welbepaalde gronden zoals leeftijd, seksuele geaardheid, geloof, burgerlijke staat, vermogen, taal enz. In het

kader van aanvullende pensioenen zijn vooral de beschermde criteria leeftijd en burgerlijke staat van belang. De Anti-discriminatiewet laat, naast een open rechtvaardiging voor een direct onderscheid op basis van leeftijd in aanvullende regelingen voor sociale zekerheid, ook welbepaalde specifieke uitzonderingen toe zoals de vaststelling van een toetredingsleeftijd (voor aanvullende pensioenen mag die op grond van de WAP evenwel niet lager zijn dan 25 jaar), een eindleeftijd, het gebruik van leeftijd voor actuariële berekeningen etc. Deze vormen van direct onderscheid mogen evenwel geen aanleiding geven tot discriminatie op grond van geslacht.

Naast de algemene Anti-discriminatiewet is ook de Wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen mannen en vrouwen van belang in het kader van aanvullende pensioenregelingen.^[39] Deze wet verbiedt elk direct onderscheid op basis van het geslacht. Enkel verschillen gegrond op de respectieve levensverwachtingen van mannen en vrouwen zijn toegelaten. Een indirect onderscheid op basis van het geslacht vormt eveneens een discriminatie tenzij dit objectief kan worden gerechtvaardigd door een doel en de middelen voor het bereiken van dat doel passend en noodzakelijk zijn.

In elk geval moet in een arbeidsrelatie onderworpen aan Belgisch recht in het algemeen, en in een pensioenregeling in het bijzonder bovenvermelde wetten nageleefd worden, ongeacht waar en hoe de pensioenregeling uitgevoerd wordt.

3 DE TAALWETGEVING

Met anti-discriminatiewetgeving is elke lidstaat vertrouwd aangezien deze vaak een omzetting zijn van Europese regelgeving. Voor de specifieke Belgische context zal ook rekening moeten gehouden worden met de taalwetgeving inzake arbeidsrelaties. Ook al is de zetel van de IBP in een andere lidstaat gevestigd, toch zal de Belgische werkgever in zijn relatie met zijn werknemers (in zoverre die relatie onderworpen is aan Belgisch recht) de toepasselijke taalwetgeving moeten in acht nemen. Zonder in detail te treden komt de taalwetgeving erop neer dat in het Nederlandse taalgebied de werknemers in het Nederlands moeten aangesproken en aangeschreven worden, in het Franstalige taalgebied in het Frans, en in Brussel en het Duitstalige taalgebied in de taal naar keuze van de werknemer.^[40] Ook een IBP gevestigd in Nederland die een Belgische pensioenregeling beheert zal hiermee rekening moeten houden.

VI Nederland als lidstaat van ontvangst (host country)

1 INLEIDING

We spreken van Nederland als lidstaat van ontvangst indien de Nederlandse sociale en arbeidswetgeving - zoals bedoeld in artikel 20, lid 1 van de Pensioenfondsenrichtlijn - van toepassing is op de relatie tussen de bijdragende onderneming en de deelnemers. Hierbij kan gedacht worden aan de situatie waarbij de Nederlandse pensioenregeling wordt ondergebracht bij een Belgische instelling voor bedrijfspensioenvoorziening (OFP).

Bij de vraag of het aantrekkelijk is om de IBP te verplaatsen naar België, dan wel de pensioenregeling direct bij aanvang onder te brengen bij een IBP in België, is het van belang om te weten welke consequenties een dergelijke beslissing met zich meebrengt.

In deze paragraaf zullen wij nader ingaan op de consequenties van de situatie waarin Nederland als lidstaat van ontvangst optreedt. Hierbij zullen de volgende aspecten behandeld worden:

- vertrek uit Nederland;
- toepasselijke sociale en arbeidswetgeving.

2 VERTREK UIT NEDERLAND

Zoals hierboven opgemerkt, is sprake van Nederland als lidstaat van ontvangst (host country) indien de Nederlandse pensioenregeling wordt uitgevoerd door een instelling voor bedrijfspensioenvoorziening met zetel in een andere lidstaat dan Nederland. Deze situatie kan zich voordoen indien bij het inrichten van een pensioenregeling direct wordt besloten om de regeling in een andere lidstaat onder te brengen, dan wel doordat besloten wordt een bestaande regeling die is ondergebracht bij een in Nederland gevestigd pensioenfonds

onder te brengen bij een instelling voor bedrijfspensioenvoorziening in een andere lidstaat. Deze laatste situatie is minder eenvoudig dan wellicht op het eerste gezicht doet vermoeden. In beide gevallen is overigens de instemming van de ondernemingsraad op grond van artikel 27 Wet op de ondernemingsraden vereist, indien de werkgever voornemens is de pensioenovereenkomst onder te brengen bij een instelling voor bedrijfspensioenvoorziening in een andere lidstaat. Dit vereiste vloeit voort uit artikel 23, lid 4 PW.

Het is niet mogelijk het pensioenfonds te verplaatsen naar een andere lidstaat door eenvoudigweg de zetel te verplaatsen naar die desbetreffende lidstaat. De bevoegdheid de statutaire zetel te verplaatsen, is tenslotte beperkt in die zin dat deze niet naar het buitenland kan worden overgebracht. Het Burgerlijk Wetboek verlangt immers dat de stichting een zetel heeft in een in Nederland gelegen gemeente, zodat een besluit tot verplaatsing van de zetel naar het buitenland, als regel nietig is wegens strijd met de wet. Nederland hanteert het incorporatiestelsel, niet het systeem van de 'siège réel'. Bij onderbrenging van de pensioenregeling bij een Belgische instelling voor bedrijfspensioenvoorziening, dient de Belgische rechtsvorm aangenomen te worden, zoals vermeld in paragraaf III.3 van dit artikel. Verplaatsing kan in theorie op twee manieren:

- door liquidatie van het fonds in Nederland, waarna collectieve waardeoverdracht plaatsvindt;
- door collectieve waardeoverdracht, waarbij het Nederlandse fonds in stand blijft.

2.1 Liquidatie pensioenfonds

Indien alle activiteiten van het pensioenfonds verplaatst worden naar het buitenland, zal doorgaans worden overgegaan tot liquidatie van het pensioenfonds. Bij liquidatie van het pensioenfonds is het pensioenfonds op grond van artikel 84 PW verplicht tot collectieve waardeoverdracht aan een andere pensioenuitvoerder. Voor waardeoverdracht op grond van genoemd artikel is geen instemming (uitdrukkelijk dan wel stilzwijgend) van de belanghebbenden vereist. Wél dient de toezichthouder tijdig van het voornemen tot collectieve waardeoverdracht op de hoogte te worden gesteld.

2.2 Voortbestaan Nederlands pensioenfonds

Bij verplaatsing van een gedeelte) van de activiteiten van het pensioenfonds, is het ook mogelijk dat het Nederlandse pensioenfonds in stand blijft. Hierbij kan gedacht worden aan de situatie dat niet alle activiteiten van het pensioenfonds worden verplaatst naar het buitenland, maar de verplaatsing slechts geldt voor een beperkte groep, zoals bijvoorbeeld expatriates. (Stilzwijgende) instemming van de belanghebbenden is volgens artikel 83 PW wél vereist indien het Nederlandse pensioenfonds in stand blijft. Dit vereist derhalve dat alle belanghebbenden van het voornemen tot collectieve waardeoverdracht tijdig op de hoogte worden gesteld.

3 NEDERLANDSE SOCIALE EN ARBEIDSRECHTELIJKE WETGEVING

Zoals reeds eerder in deze paragraaf opgemerkt, is de Nederlandse sociale en arbeidswetgeving van toepassing indien de Nederlandse pensioenregeling wordt ondergebracht bij een instelling voor bedrijfspensioenvoorziening in een andere lidstaat. De toezichthouder informeert de bevoegde autoriteiten op grond van artikel 20, lid 5 van de Pensioenfondsenrichtlijn binnen twee maanden na kennisname van de benodigde gegevens over de bepalingen van de Nederlandse sociale en arbeidswetgeving. Artikel 200 PW schrijft daarnaast voor dat de informatie- en zorgplichtbepalingen zoals opgenomen in de artikelen 38 tot en met 46 en 52 PW tot de te verstrekken informatie behoren. De Nederlandsche Bank (hierna: DNB) heeft op haar website een lijst gepubliceerd met de relevante Nederlandse sociale en arbeidswetgeving.^[41] Het betreft:

- de materiële bepalingen die betrekking hebben op de inhoud van de pensioenregeling;
- bepalingen betreffende de informatievoorziening.

3.1 Materieel recht

Als onderdeel van de sociale en arbeidswetgeving zijn de hoofdstukken 1 tot en met 4 en 8 van de Pensioenwet - op enkele artikelen na - aangemerkt. Vrijwel alle materiële bepalingen van de Pensioenwet zijn derhalve opgenomen als relevante sociale en arbeidswetgeving. De informatie- en zorgplichtartikelen worden, net als in artikel 200 PW, expliciet genoemd als onderdeel van de relevante sociale en arbeidswetgeving. Daarnaast is eveneens de startbrief (artikel 21 PW) aangemerkt. Andere belangrijke

bepalingen die van toepassing zijn verklaard, zijn die betreffende het sluiten en in stand houden van een uitvoeringsovereenkomst, het opstellen van een pensioenreglement, waardeoverdracht en bepalingen omtrent (voorwaardelijke) toeslagverlening, zoals het consistentievereiste van artikel 95 PW en de indexatiematrix.

Naast deze bepalingen uit de Pensioenwet zijn ook andere wetten opgenomen als zijnde relevante sociale en arbeidswetgeving, waaronder de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding en de gelijke behandelingswetgeving (Algemeen, Mannen en vrouwen en Leeftijd bij arbeid; voor zover betrekking hebbende op aanvullende pensioenregelingen).

3.2 Informatiebepalingen

Ten aanzien van de informatieverplichtingen stelt de Pensioenfondsenrichtlijn minimumeisen. Als onderdeel van de relevante sociale en arbeidswetgeving kan de lidstaat van ontvangst ervoor kiezen stringentere informatieverplichtingen op te nemen, mits deze ook gelden voor pensioenfondsen die zijn gevestigd in deze lidstaat. In de door DNB gepubliceerde lijst worden de informatiebepalingen tweemaal expliciet genoemd; eenmaal als onderdeel van de relevante sociale en arbeidswetgeving en later nogmaals afzonderlijk. Met ingang van uiterlijk 1 januari 2008 worden de startbrief en de bijzondere zorgplicht bij premieovereenkomsten met beleggingsvrijheid, als integraal onderdeel van de toepasselijke sociale en arbeidswetgeving aangemerkt. Ook het indexatielabel valt onder deze informatieverplichtingen. Tevens wordt opgemerkt dat de Autoriteit Financiële Markten (hierna: AFM) toezicht houdt op de juiste toepassing van de informatieverplichtingen. Aangezien DNB is aangewezen als centraal aanspreekpunt als het gaat om grensoverschrijdende activiteiten, zal DNB op dit gebied nauw samenwerken met de AFM. De informatieverplichtingen voortvloeiend uit de Pensioenwet zijn behoorlijk uitgebreider dan die volgen uit artikel 11 van de Pensioenfondsenrichtlijn. Indien de Nederlandse pensioenregeling wordt uitgevoerd door bijvoorbeeld een Belgische instelling voor bedrijfspensioenvoorziening, dient deze met de stringente Nederlandse informatievereisten rekening te houden. Een gedegen informatieverstrekking aan belanghebbenden wordt door de Nederlandse wetgever als cruciaal onderdeel van onze pensioenwetgeving gezien. Aan deze beschermende bepalingen kan dan ook niet worden ontkomen door de uitvoering van de pensioenregeling te verplaatsen naar België.

Met betrekking tot de voorwaardelijke toeslagen moet ook onder Belgische regie voldaan worden aan het consistentievereiste van artikel 95 PW: er dient een consistent geheel te zijn tussen gewekte verwachtingen, de financiering en het realiseren van de voorwaardelijke toeslagen. Daarnaast is de indexatiematrix van toepassing en gelden de regels met betrekking tot het opstellen van het (toekomstige) indexatielabel.

4 GÉÉN ONDERDEEL VAN DE TOEPASSELIJKE NEDERLANDSE SOCIALE EN ARBEIDSWETGEVING

Niet aangemerkt als onderdeel van relevante sociale en arbeidswetgeving zijn de volgende soorten bepalingen:

- de formele bepalingen betreffende het pensioenfonds als instelling en de inrichting daarvan;
- de financiële toezichtbepalingen;
- algemene bepalingen inzake het toezicht.

4.1 Formele bepalingen

De lidstaat van herkomst heeft de bevoegdheid om regels te stellen met betrekking tot het pensioenfonds als instelling en de inrichting daarvan aan pensioenfondsen die op haar grondgebied gevestigd zijn. Zo is de bepaling betreffende goed pensioenfondsbestuur (artikel 33 PW) niet aangemerkt als onderdeel van de relevante sociale en arbeidswetgeving. Dit betekent dat bij de inrichting van het pensioenfonds geen rekening hoeft te worden gehouden met de Nederlandse regels van Pension Fund Governance. Tevens zijn de PW-bepalingen betreffende de deelnemersraad en medezeggenschap van pensioengerechtigden niet opgenomen in de lijst, daar het kabinet tijdens de implementatie van de Pensioenfondsenrichtlijn in de Pensioen- en spaarfondsenwet heeft opgemerkt, dat een buitenlandse instelling voor bedrijfspensioenvoorziening bezwaarlijk verplicht kan worden om ten behoeve van de uitvoering van een Nederlandse pensioenregeling de samenstelling van het bestuur

te wijzigen of een deelnemersraad in te stellen.^[42] De introductie van de Pensioenwet heeft kennelijk niet geleid tot een wijziging van deze opvatting. De wetgever acht met de vereiste instemming van de ondernemingsraad, bij onderbrenging van de pensioenovereenkomst bij een pensioeninstelling van een andere lidstaat, de belangen van de werknemers voldoende gewaarborgd. Dit betekent overigens niet dat de werkgever vrij spel heeft indien de pensioenregeling eenmaal is ondergebracht bij een instelling in een andere lidstaat. Zoals duidelijk naar voren komt uit paragraaf III, stelt België als lidstaat van herkomst aan in België gevestigde instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening eisen met betrekking tot de inrichting van de IBP. Zo stelt België in bepaalde gevallen aan IBP's de eis dat het bestuur paritair samengesteld dient te zijn.

Om de inspraak van de deelnemers te waarborgen, heeft de Nederlandse wetgever vastgelegd dat de ondernemingsraad een instemmingsrecht heeft indien de werkgever voornemens is de pensioenovereenkomst onder te brengen in een andere lidstaat, zoals eerder opgemerkt in deze paragraaf. Eventuele afname van de medezeggenschap van de deelnemers en pensioengerechtigden kan er onzes inziens toe leiden dat een (goed geïnformeerde) ondernemingsraad niet in zal stemmen met het voornemen om de uitvoering van de pensioenregeling te verplaatsen naar een andere lidstaat.

4.2 Financiële toezichtbepalingen

Ook wat betreft de financiële toezichtbepalingen is Nederland als lidstaat van ontvangst niet bevoegd regels te stellen. Dit volgt uit de artikelen 15 tot en met 19 van de Pensioenfondsenrichtlijn, waarin expliciet de lidstaat van herkomst wordt genoemd inzake bepalingen omtrent (de financiering van de) technische voorzieningen, eigen vermogen en beleggingsvoorschriften. Ook op de door DNB gepubliceerde lijst worden de specifieke Nederlandse beleggingsbepalingen expliciet uitgesloten als onderdeel van Nederlandse sociale en arbeidswetgeving. Aangezien de lidstaat van herkomst bevoegd is regels te stellen inzake de financiële toezichtbepalingen, betekent dit dat de regels van het Financieel Toetsingskader (hierna: FTK) niet van toepassing zijn indien de Nederlandse pensioenregeling wordt ondergebracht bij bijvoorbeeld een IBP in België. Het niet toepasselijk zijn van het FTK, kan een belangrijk argument zijn om de pensioenregeling in België onder te brengen. Na verplaatsing zal het Belgisch prudentieel kader, zoals uiteengezet in paragraaf III.6 van dit artikel, van toepassing zijn. Dit betekent dat de bijdragende onderneming rekening moet houden met een mogelijke bijstortingsverplichting in een situatie van onderdekking.

4.3 Algemene bepalingen inzake het toezicht

In principe is de toezichthoudende autoriteit van de lidstaat van herkomst belast met het toezicht met betrekking tot de op het grondgebied van die lidstaat gevestigde pensioeninstelling. Daarnaast is de IBP tevens onderworpen aan het voortdurende toezicht van de toezichthoudende autoriteit van de lidstaat van ontvangst met betrekking tot de toepasselijke sociale en arbeidswetgeving en informatiebepalingen. Indien de uitvoering van de pensioenregeling wordt verplaatst naar België, is de desbetreffende instelling dus onderworpen aan het toezicht van DNB aangaande de correcte naleving van de relevante bepalingen. Mocht de instelling de relevante bepalingen niet correct naleven, dient DNB onverwijld de toezichthoudende autoriteit in België van dit feit op de hoogte te brengen. De laatste autoriteit dient op dat moment passende maatregelen te treffen. Indien dit wordt nagelaten, of indien de instelling inbreuk blijft maken op de relevante bepalingen van het sociale en arbeidsrecht van de lidstaat van ontvangst, heeft DNB op grond van artikel 20, tiende lid van de Pensioenfondsenrichtlijn, de bevoegdheid om - na het inlichten van de Belgische toezichthouder hieromtrent - passende maatregelen te treffen. Dit ter voorkoming van een voortschrijdende inbreuk op het Nederlandse toepasselijke recht.

5 SLOTBEMERKINGEN

Uit bovenstaande blijkt dat indien men voornemens is de uitvoering van de pensioenregeling onder te brengen in België, eerst een zorgvuldige belangenafweging dient plaats te vinden. Bij verplaatsing van de activiteiten zijn bepaalde bepalingen van de Nederlandse pensioenwetgeving wellicht niet meer van toepassing, maar zoals blijkt uit voorgaande tekst heeft de Nederlandse wetgever een groot aantal (inhoudelijke) bepalingen van sociale

en arbeidswetgeving wél van toepassing verklaard. Door de verplaatsing van de uitvoering van de regeling naar een andere lidstaat wordt hiermee beoogd de belangen van de (gewezen) deelnemers en pensioen- en aanspraakgerechtigden zo goed mogelijk te beschermen. Belangrijke beschermende bepalingen, zoals de informatieverplichtingen, blijven dan ook onverkort van toepassing, zodat niet aan deze bepalingen kan worden ontkomen door de verplaatsing van de activiteiten naar België.

Andersom stelt België als lidstaat van ontvangst ook bepaalde eisen aan de Nederlandse pensioenuitvoerder, indien deze een Belgische pensioenregeling uitvoert, zoals opgemerkt in paragraaf V van dit artikel. Iedere lidstaat heeft op grond van artikel 20 van de Pensioenfondsenrichtlijn een eigen verantwoordelijkheid en vrijheid wat betreft de vaststelling van de relevante sociale en arbeidswetgeving. Bij de vergelijking van het Nederlandse 'host country-regime' met dat van België wordt duidelijk dat deze bepalingen niet altijd overeen hoeven te komen. Zo heeft de Nederlandse regering uitdrukkelijk aangegeven de eis van een paritair samengesteld bestuur te laten vallen indien de regeling wordt uitgevoerd door een pensioeninstelling uit een andere lidstaat, zoals hiervoor in deze paragraaf reeds opgemerkt. België daarentegen schrijft in bepaalde gevallen echter wél een paritair samengestelde Raad van Bestuur voor indien de pensioenregeling in een andere lidstaat wordt uitgevoerd. Daarnaast behoort in België de werknemersinspraak tot de sociale en arbeidsrechtelijke bepalingen, van toepassing wanneer België de lidstaat van ontvangst is, terwijl Nederland dergelijke bepalingen niet heeft opgenomen als relevante sociale en arbeidswetgeving. Een belangrijke overweging om de pensioenregeling onder te brengen in België, kan zijn dat het Nederlands Financieel toetsingskader dan niet langer van toepassing is. Na onderbrenging van de pensioenovereenkomst bij een Belgische instelling voor bedrijfspensioenvoorziening, zijn de financiële toezichtbepalingen die België als lidstaat van herkomst stelt, zoals genoemd in >paragraaf III.6, van belang. Een goede afweging tussen de voors en tegens van beide regimes, is dan ook op dit punt gewenst.

Voetnoten

Voetnoten

- [*] mr. A. Van Damme werkzaam bij Claeys & Engels te Brussel
- [**] mr. J. Beernaert werkzaam bij Claeys & Engels te Brussel
- [***] mr. J.A. Gielink werkzaam bij Bergamin & Gielink pensioen-rechtadvies BV te Rotterdam. Beide kantoren maken deel uit van het internationale netwerk lus Laboris
- [****] mr. C.A. Hoekstra werkzaam bij Bergamin & Gielink pensioen-rechtadvies BV te Rotterdam. Beide kantoren maken deel uit van het internationale netwerk lus Laboris
- [1] Richtl. Eur. Parl. en Raad E.G. nr. 2003/41/EG, 3 juni 2003 betreffende de werkzaamheden van en het toezicht op instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening, PbEG 2003, L 235/10-21.
- [2] Wet 27 oktober 2007 betreffende het toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorzieningen, B.S. 10 november 2007.
- [3] Wijziging van de Pensioen- en spaarfondsenwet en enige andere wetten in verband met de implementatie van richtlijn nr. 2003/41/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 3 juni 2003 betreffende de werkzaamheden van en het toezicht op instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (PbEG L 235/10), Kamerstukken I 2004/05, 30 104, A.
- [4] Tweede Kamervragen van de leden Omtzigt (CDA), Hamer (PvdA) en Blok (VVD), 4 april 2007.
- [5] Considerans 6 Pensioenfondsenrichtlijn.
- [6] Art. 249, derde alinea EG-Verdrag.
- [7] Wet 27 juni betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen, B.S. 1 juli 1921.
- [8] Wet 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen, B.S. 29 juli 1975.
- [9] Vergelijk 2:2 art. 2, 2IBP-wet art. 74 IBP-wet.
- [10] Art. 6, 2° juncto art. 8 IBP-wet.
- [11] Art. 13 IBP-wet en art. 27 IBP-wet.

- [12] Art. 14 IBP-wet.
- [13] Art. 5 Prudentieel KB.
- [14] Dit is een vereiste dat voortvloeit uit de sociale wetgeving; zie verder §V België als Lidstaat van ontvangst.
- [15] Art. 31 IBP-wet.
- [16] A. Van Damme, J. Van Gysegem en C. De Ridder, 'De nieuwe wet betreffende het toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening: een stap vooruit!', Or. 2006, (211) 219.
- [17] Art. 32 IBP-wet.
- [18] Art. 24-26 IBP-wet.
- [19] A. Van Damme, J. Van Gysegem en C. De Ridder, o.c., (211) 219.
- [20] Wet van 27 december 2006 houdende diverse bepalingen (I), B.S. 28 december 2006.
- [21] Art. 179 WIB 92.
- [22] www.cbfa.be/nl/bpv/circ/pdf/cpp_2007_2_wibp_lirp.pdf
- [23] Een aan haar werkzaamheden aangepaste beleidsstructuur, administratieve en boekhoudkundige organisatie en interne controle (art. 77 IBP-wet) De erkende commissaris of revisoraatvennootschap (art. 103 tot 108 IBP-Wet), De aangewezen actuaaris (art. 109 IBP-wet).
- [24] Art. 9 Prudentieel KB van 12 januari 2007, B.S. 23 januari 2007, err. 20 februari 2007.
- [25] Art. 12 Prudentieel KB.
- [26] Art. 15, 1° IORP-Richtlijn.
- [27] Art. 89 IBP-wet.
- [28] K.B. 12 januari 2007 betreffende het prudentieel toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening, B.S. 23 januari 2007, Err. 20 februari 2007.
- [29] Vaste prestatie plannen of de 'Belgische defined benefit plannen': De inrichter verbindt zich tot het betalen van een welbepaald bedrag op pensioenleeftijd (kapitaal of rente) aan de hand van een in het reglement bepaalde pensioenformule. Cash-balance plannen: De inrichter verbindt zich tot het vestigen van een vaste prestatie die wordt berekend op grond van een in het reglement bepaalde kapitalisatie van bedragen die aan de aangeslotenen worden toegekend op welbepaalde vervaldagen. Vaste bijdrage plannen zonder tariefgarantie of defined contribution plannen: De inrichter verbindt zich om periodiek een vaste bijdrage te betalen aan de pensioeninstelling. Die bijdrage brengt dan een niet op voorhand bepaald rendement op. In België bestaan 'zuivere' defined contribution plannen niet langer, aangezien de WAP een minimale rendementsgarantie oplegt.
- [30] Indien de pensioenregeling in een indexatie van een rente zou voorzien, dan zou dit o.i. mee moeten opgenomen worden in de prudente bepaling van de technische voorzieningen. Heel wat plannen in België zijn kapitaalplannen, waardoor dit probleem zich niet stelt.
- [31] Art. 91 IBP-wet.
- [32] Dit is niet het geval wanneer de IBP een resultaatsverbintenis op zich genomen zou hebben. Dit is echter zo uitzonderlijk voor pensioenfondsen, dat we hier niet dieper op ingaan.
- [33] Brief staatssecretaris van Financiën, d.d. 18 oktober 2007, DGB 2007-4884.
- [34] Kamervragen van de leden Omtzigt (CDA), Hamer (PvdA) en Blok (VVD), 4 april 2007.
- [35] www.cbfa.be/nl/bpv/eur/pdf/bpv_eur.pdf
- [36] Een ondernemingsraad, of bij gebreke een comité voor bescherming en preventie op het werk, of bij gebreke een vakbondsafvaardiging.
- [37] Wet 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie, B.S. 30 mei 2007.
- [38] Richtl. Raad E.G., nr. 2000/78/EG, 27 november 2000 tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep, PbEG. L. 2 december 2000, afl. 303,16-22.
- [39] Wet 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen, B.S. 30 mei 2007.
- [40] K.B. 18 juli 1966 houdende coördinatie van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, B.S. 2 augustus 1966; Decr. Ned. Cult. R. 19 juli 1973 tot regeling van het gebruik van de talen voor de sociale betrekkingen tussen de werkgevers en de werknemers, alsmede van de door de wet en de verordeningen voorgeschreven akten en bescheiden van ondernemingen, B.S. 6 september 1973; Decr. Fr. Gem. R. 30 juni 1982 inzake de bescherming van de vrijheid van het taalgebruik van de Franse taal in de sociale

betrekkingen tussen de werkgevers en hun personeel, alsook van akten en documenten van ondernemingen opgelegd door de wet en de reglementen, B.S. 27 augustus 1982.

[41] www.dnb.nl/dnb/home/file/Social%20and%20labour%20law%20-%20Netherlands%20-%20update%20april%202007_tcm47-145189.pdf

[42] Tweede Kamer, vergaderjaar 2004-2005, 30 104, nr. 3 - Wijziging van de Pensioen- en spaarfondsenwet en enige andere wetten in verband met de implementatie van richtlijn nr. 2003/41/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 3 juni 2003 betreffende de werkzaamheden van en het toezicht op instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (PbEG L 235/10).